

Gode råd om podning af rhododendron

Bjarne Leth Nielsen, oktober 1996. Opdatering, samt tegninger Hans Eiberg 2004

Formering ved podning anvendes primært ved formering af gode elepidote kloner (De storbladede stedsegrønne hybrider og arter), som er vanskelige at stikke. Det er en god metode, hvis man på en rejse finder kloner, man absolut må have i sin egen samling. Podning af skud med blomsterknop kan også være en vej til at sikre sig pollen fra en selekteret plante. Det er en sikker formeringsmetode, hvis man iagttager nogle fundamentale forholdsregler. Nedenfor gives mine personlige erfaringer, som har ført frem til gode resultater. Andre variationer vil helt sikkert kunne anvendes med godt resultat. Det er kun et spørgsmål om også at have glæde ved selv at eksperimentere.

1. Underlaget:

Gode resultater opnås med 1-3 år gamle stiklinger af f.eks. R. Cunninghams White eller R. Gartendirektor Rieger eller frøplanter af god regelmæssig vækst. Et halvt år gamle stiklinger kan også bruges, hvis de har god rodsætning. Et underlag fra samme subsection som podekvisten er en god generel regel. I mangel af dette kan andet materiale bruges f.eks. frasorterede stiklinger eller frøplanter. Hvis du normalt formerer ved stikning, er det en god ide altid at stikke en passende mængde underlag, f.eks. 5-15 stk. Cunninghams White i oktober måned med undervarme. Evt i aug.-sept. i en agurkekasse med hvidt plastik over og i en blanding af spagnum:perlite 3:1.

Bedste podetidspunkt er det tidlige forår (februar til april, hvor saftspændingen i underlaget er maksimalt). Andre tidspunkter er også ok, men man bør så fremprovokere en ny vækstsæson" ved temperaturregulering. Det er en god ide at potte underlaget om efteråret, og tage pottene ind til "vækning" i stuetemperatur et par uger inden podningen. Opgravning og potning af underlaget om foråret er absolut også brugbart.

2. Podekvisten:

Podekvisten bør være 5-15 cm lang. Den kan uden problemer opbevares i køleskab i plastikpose i 1-2 uger inden podningen. Grønt ved er bedst på podestedet, men brunt kan også bruges. Podekvisten bør være af samme tykkelse som underlaget evt. lidt tykkere. Tørre grene kan lægges i Atamon-vand (5 ml/l) i et døgn. **Bedre med et andet svampemiddel som granuleret Maneb (knivspids/l)**

3. Podeteknik:

Forudsætning for succes er at vækstlaget (kambium) på underlaget kommer i tæt kontakt med kambium på podekvisten.

Fire hovedtyper af sammensætning 1) kopulation 2) side- 3) kløft- og 4) sadelpodning vælges efter behag. Kopulation er at foretrække hvis de to stykker har samme tykkelse, idet sammenvoksningen lukker såret, så der her ikke er adgang for råd fra det overskårne ved. Andre anvender toppodning (= kløft podning), idet de så kan anvende underlaget igen hvis podningen mislykkes.

Underlaget afkortes mest muligt. Nogle mener at 1-2 safttrækkerblade bør sidde tilbage under podestedet, andre fjerner dem. Podekvisten afkortes til passende længde. Snitfladerne tilskæres med en meget skarp hobbykniv eller podekniv. Redskaber og skæreunderlag holdes pinligt rent, evt. bruges Atamon (3% ?). Underlag og kvist sættes sammen og omsnøres stramt med gummi eller plastbetrukket ståltråd. Der skal være luft mellem vindingerne. Der anvendes ikke podevoks, dette holder luften ude, hvilket medfører forrådnelse. Nogle bruger blot en klemme for at holde delene samlet, men et skub kan være katastrofalt. Andre bruger micropore tape. Steffen Munch-Hansen bruger 2 klemmer og skrånit.

Planten anbringes i sluttet luft i plastpose. Placeres ved 15-20°C. Jorden må ikke være drivende våd ! Lysforhold under sammenvoksningen er af mindre betydning for kallusdannelsen, men der skal være lys til at give planten energi til vækst. Undgå at bladene rører plastikvægen og at vanddryp rammer podestedet.

4. Det videre forløb:

5.2.9 side 2

Sammenvoksningen er færdig på ca. 1 -2 måneder. Der skal ses kraftig kallusdannelse langs sammenvoksningsfladen.

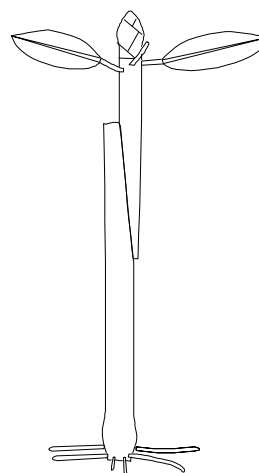
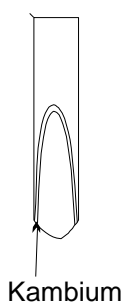
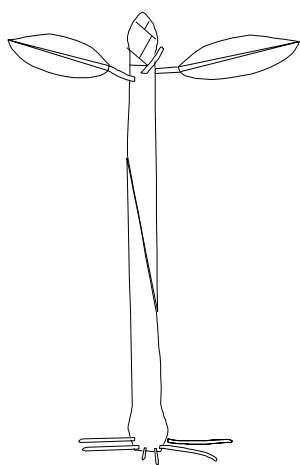
Podeundelaget må ikke skyde. Knopper og skud skræbes af, når de observeres. Når podekvisten skyder klippes underlagets blade af. Omsnøringen løsnes i flere tempi. Planten bliver i posen; der gives gradvis mere luft. Hvis planten mister sin saftspænding lukkes posen mere til. Der kan om nødvendigt vandes i posen.

Så vidt muligt overvintrer den podede plante under beskyttede forhold den første vinter (evt. frostfrit). Ved udplantning kan podestedet udmærket placeres under jordoverfladen. Det giver en lavere og en mere stabil plante, og der er mulighed for ny rodsætning fra selve podekvisten.

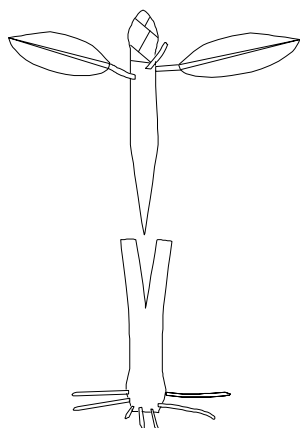
Hvis der er gået kage i podearbejdet, kan underlaget anvendes igen næste år.

Held og lykke med podearbejdet - det er lettere end du tror.

Bjarne Leth Nielsen

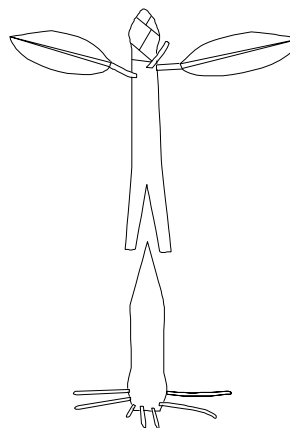
Kopulation

Kløftpodning

Sidepodning

Sadelpodning

Hans Eiberg

Henrik Schmidt RhodoNyt 1, 2021

Tre faktorer er meget vigtige for succes:

Renlighed, tid, luftfugtighed. Dertil kommer: lys, varme.

Jeg er ikke udlært gartner, men har ”leget” med planteformering i mange år, og så er jeg så heldig at have været ”i lære” hos mesterpoderen Mogens Rasmussen i Gedser. Han formåede at lave vellykkede podninger, hvor andre måtte give op. De erfaringer vil jeg gerne videregive:

Renlighed: saks og podedkniv skal være fuldstændig rene, altså ingen rester af bark, saft eller andre urenheder. Den mindste lille partikel vil medføre, at podedkvisten ikke slår an.

Tid: fra det tidspunkt, hvor podedkvisten er tilskåret, og til at den er sat på plads, må der gå maksimalt 10 (ti) sekunder. Går der længere tid, ilter sårfladen, og stiklingen vil afstødes efter ret kort tid. **Luftfugtighed:** mættet vanddamp er helt vital. Kan opnås ved at anbringe den podede plante i en passende rummelig plastpose, dusche med en blomsterforstøver og lukke lufttæt.

Lys: kunstlys, gene med højt lux-tal. ALDRIG direkte sol.

Varme: stuetemperatur er tilstrækkelig. Man behøver ikke at pace planterne, som de store rhododendron-fabrikker gør. Sammenvoksning mellem podedkvist og grundstamme i langsom fart giver solid sårheling med fin callus.

Podeunderlag: alt eftersom man ønsker en kraftigt voksende plante eller en mere beskeden vækst, kan man vælge sit underlag. Meget anvendt er R. Cunningham’s White. Men mange foretrækker deres egne underlag. F.eks. anvendte Mogens Rasmussen en R. fortunei, som han selv lavede i stort tal. Jeg har bare anvendt mine ”gadekryds”, hvis oprindelse fortøner sig i det uvisse. Men de har været gode. Jeg foretrækker (som Mogens Rasmussen)

spaltepodning, hvor der er hele to kontaktflader. For at sikre tættest mulig kontakt mellem sårfladerne, bruger mange elastikbånd til kompression, men de kræver lidt fingerfærdighed, og det er der ikke i gamle krogede fingre. En plastikklemme med ikke for stram fjeder er fuldt anvendelig og tilmed nem at sætte på. Lidt planteanatomi: Yderst på podedkvisten – og toppen på grundstammen - findes et lag celler, hvis opgave er at beskytte det underliggende ved mod udtørring, sygdomme og fysiske skader. Lige under det findes et lag celler (phloem), som transporterer de organiske næringsstoffer, som dannes i bladene, videre til resten af planten. Dette lag kaldes sivæv.

Lidt planteanatomi: Yderst på podedkvisten – og toppen på grundstammen - findes et lag celler, hvis opgave er at beskytte det underliggende ved mod udtørring, sygdomme og fysiske skader. Lige under det findes et lag celler (phloem), som transporterer de organiske næringsstoffer, som dannes i bladene, videre til resten af planten. Dette lag kaldes sivæv.

I det næste lag celler findes vækstzonen, som kaldes cambium. Dette vigtige cellelag danner dels de yderste barkceller, dels veddet indadtil. Den yderste del af veddet (xylem) transporterer væske fra rødderne op til resten af planten. Og for hvert vækstår dannes årringe.

Den allerinderste – centrale – del af veddet har funktion som støttevæv. Med tiden ændres det yderste cellelag til regulær bark, når skuddet bliver træagtigt. Forberedelse: vælg en podedstamme med frisk grøn top og så nær samme tykkelse som podedkvisten som muligt. Grundvand den et døgn før podningen. Hvis ikke podedkvisten lige er skåret af, lægges den / de i en spand eller skål vand mindst et døgn inden podningen, for at saftspændingen er bedst mulig. Den må ikke være slap i bladene.

Halvtørre podedkviste slår ikke an. Lige før podningen aftørres både kvist og underlag. Der må ikke være vand på sårfladerne. Teknik: klip toppen af grundstammen lige over et blad. Bladet vil trække saft op. Spalt grundstammen præcis i midten med en meget skarp kniv. Snitlængde helst 1,5 – 2 cm. Luk herefter snittet tæt sammen f.eks. med **en klemme**, så fladerne ikke ilter. Tildan herefter podedkvisten med to ens snit, så der dannes en lang lige kile.

Fingrene må IKKE berøre snitfladerne. Åbn så snittet i podedstammen og pres podedkvisten ned i åbningen, så alle sårflader har kontakt med hinanden. Det er yderst vigtigt, at de to vækstlag (cambium) har størst mulig og tættest mulig kontakt med hinanden. Denne proces må højst tage 10 sekunder. Podninger med forskellig

stængeltykkelse er mulig, men kun hvis de to vækstlag (cambium) er i optimal kontakt i den ene side. Lav kompression af podestedet med elastik eller plastklemme(r). (En træklemme vil med tiden suge fugt og kan derved blive grobund for svampevækst).

Udfør podningen i et lukket rum – blæst og direkte sollys under podningen er katastrofale. Sæt den podede plante i en passende rummelig plastpose, dusch bladene med en blomsterforstøver og luk tæt for posen, som stilles lyst og varmt (ikke sol). Klapper posen sammen omkring planten, kan den holdes oppe med en blomsterpind. Bladene må ikke have kontakt med posen. Så er det bare om at have tålmodighed. Dusch bladene en gang om ugen, så der altid er maksimal luftfugtighed i posen. Når der kommer et nyt skud, kan afhærdningen begyndes – ikke før.

Åbn for posen længere og længere tid ad gangen, men lad aldrig det lille skud blive tørt. Og når det nye skud er i god vækst, kan hele planten flyttes i drivhus (uden pose) og siden langsomt afhærdes udendørs. En noget langsommelig proces, men den betaler sig. Podetidspunkt: i Rhododendronforeningen arrangeres podedkurser i Vest og Øst i februar måned. Hvorfor egentlig? Måske, fordi de fleste interesserede medlemmer kan afse tid der. Men det er vel lidt ulogisk, for både grundstamme og podekviste er i dvale på den årstid.

Den bedste årstid er efter min mening august. Her er grundstammen stadig i vækst med stor saftspænding, og podekvisten er lige færdigudviklet og afhærdet, men stadig frisk. Når begge er er saftrige, er risiko for udtørring næsten ikke til stede.

Jeg har været heldig med podninger i november, men de var meget længe om at slå an. Hvor spinkle podninger kan man lave? Tja, der er vel ingen grænser, når blot man overholder de nævnte regler. Mine spinkleste podninger er lavet med meget tynde podekviste på mindre end 3 mm. Det var et desperat forsøg, for to af mine kostbare planter var ved at dø, og jeg ville ikke miste dem. Jeg havde grundstammer med tilsvarende tynde grene. Et pillearbejde af rang, for en spaltepodning på en så tynd grundstamme er næsten ikke mulig. Men de lykkedes.

Så selv, når det ser mørkest ud, er der håb om at redde en dyrebar plante. Med dristighed, en god portion held og lidt fingersnille kan selv det næsten umulige alligevel lykkes. Og hvis podningen udføres på et tidspunkt, hvor planterne er saftspændte, er det muligt at bevare en blomsterknop, så den senere springer ud. Det er faktisk lykkedes for mig hele fire gange. Jeg er naturligvis ingen apostel, og jeg skal ikke belære erfarne rhodo-avlere, som har deres egne metoder. Men med en anslagsprocent på 90-91 er min metode nu ikke dårlig, og derfor videregiver jeg den her.